

Prikaz knjige

**Simović, S. i Kesić, D. (2019).
ENGLESKO–SRPSKI KOŠARKAŠKI RJEČNIK¹
I TOM: A-M, II TOM: N-Z**

*Izdavači: Filološki fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci i FIEP Europe,
Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina; 546+547 str.
ISBN 978-99955-58-54-3 i 978-99955-58-56-7; COBISS.RS-ID7991832*

Kako je tokom svog postojanja košarkaška igra bivala sve složenija u odnosu na svoj izvorni oblik, tako je i komunikacija na engleskom i srpskom jeziku postajala sve složenija, a potreba za njenom preciznošću sve izraženija. Što se tiče srpske košarke, našeg najtrofejnijeg sporta, ona je takođe prošla veoma dug put otkada ju je 1923. godine u Beogradu William Willand, predstavnik američkog Crvenog krsta demonstrirao gimnazijalcima, nastavnicima fizičke kulture i sokolskim prednjacima, preko prvih međunarodnih nastupa 1945. godine, zlatnog perioda sedamdesetih, belog *drim tima* osamdesetih, zlata na Evropskom prvenstvu devedesetih, do finala Svetskog prvenstva u Kini 2019. godine. Za čitav ovaj period, objavljujane su brojne knjige: *Priče o jugoslovenskoj košarci* Žarka Dapčevića Dabe, *60 zlatnih godina* Zlatka Čobovića i saradnika, *Tehnika i individualna tehnika košarke* Aleksandra Nikolića, *NBA Srbija* Darka Plavšića, *Džez basket* Aleksandra Miletića i brojne druge, koje su svjedoci rađanja, bivstvovanja i razvoja košarkaškog sporta na ovim prostorima.

Značajan doprinos i u lingvističkom smislu, košarci je prvi put dat izdavanjem *Englesko–srpskog i srpsko–engleskog košarkaškog rečnika* 1996. godine, na 223 strane, autora prof. dr Milivoja Karalejića i prof. dr Slobodana Simovića, koji su tada prepoznali da je engleski jezik snažna potpora košarkaškoj struci.

Evo nas danas, 25 godina kasnije, u jednoj novoj košarkaškoj i komunikacijskoj stvarnosti, koja je sublimirana u rečniku autora Slobodana Simovića i Dalibora Kesića, na 1100 strana i više od 10.000 reči i izraza, što je nemerljiv doprinos košarci i kompletnom kulturnom nasleđu ovih prostora. Košarkaškoj sportskoj javnosti sa srpskog govornog područja pružen je jedinstven doprinos objavljivanjem *Englesko–srpskog košarkaškog rečnika*. Na našim prostorima nije objavljeno ovakvo delo, iako proces globalizacije u sportu neumitno teče i samim tim se pojačava potreba za učenjem, razumevanjem i usklađivanjem košarkaških pojmova engleskog i srpskog jezika.

Rečnik odlikuje izuzetan izbor košarkaških termina i čitav izražajni instrumentarij košarkaške komunikacije. Ovaj englesko-srpski rečnik podeljen je u dva toma. Prva knjiga obuhvata termine od A do M, a druga od N do Z. Što se tiče same strukture ovog obimnog izdanja, ono uključuje predgovor koji je napisao prof. dr Nenad Živanović, zatim građu i na kraju pogovor koji su priredili Dejan Tomašević i Slađana Golić. Ono što svakako nedostaje jeste reč autora, u kojoj bi korisnicima rečnika pružili osnovna pojašnjenja, definicije skraćenica i smernice za korišćenje ovog rečnika. To je nešto čime bi ovaj rečnik mogao biti dopunjen u svojim narednim izdanjima.

Što se tiče samog pristupa autora, njihova temeljnost u selekciji građe je evidentna već na prvoj strani, u prvom terminu odnosno znaku, gde se oznaka slovom A u košarkaškoj terminologiji objašnjava na dva načina kao: A (skraćenica od *assistances*) – asistencije i A (skraćenica od *attempts*) – broj pokušaja šuta na koš. Sledeća skraćenica ABA - *American Basketball Association* – Američka profesionalna košarkaška liga, što je prethodni naziv za NBA, ukazuje da će se u rečniku naći istorijski pojmovi, podjednako kao i aktuelni. Odmah ispod sintagma: *Abalakov jump* – test skakačkih sposobnosti igrača iz polučučnja sa grafičkim prikazom, ukazuje da se pred nama nalazi delo značajno za širu sportsku javnost, a ne samo košarkašku.

Daljom analizom pojmova na prvo slovo alfabeta, čitalac će doći do saznanja da ovaj rečnik ne obuhvata samo košarkaške i sportske pojmove, već i ličnosti, poput Abdul Karema Jabara (Njujork, 16.4.1947), profesionalnog košarkaša koji se smatra jednim od najboljih NBA igrača svih vremena i koji je za 20 godina postigao 38 387 poena, najviše u istoriji NBA lige za svoje vreme, a danas odmah iza Majkla Džordana i Lebrona Džejmsa. Pod slovom K,

¹ Prikaz primljen: 1.9.2021, prihvaćen za objavljivanje: 10.9.2021.

svoje mesto je pronašao Korać Radivoj - Žučko, pod M - Mujanović Razija i Mutombo Dikembe, pod Z - Žeravica Ranko“ i mnogi drugi. Rečnik, dakle, ima enciklopedijsku vrednost kada su u pitanju značajne košarkaške ličnosti. Međutim, sa druge strane, ne može se doneti jasan zaključak koji su kriterijumi bili primenjeni prilikom odabira ličnosti koje će postati sastavni deo ove publikacije.

Iz već priloženog može se zaključiti da je nesumnjivo širok spektar samih pojmova obuhvaćen ovim rečnikom, mada se prilikom korišćenja može javiti pitanje kojim su se metodološkim principima vodili autori prilikom obrade građe i organizacije samog rečnika. Razlog za takvo pitanje može se naći u njegovoj velikoj repetitivnosti. Na primer, za imenicu *ball* navedeno je zaista impresivnih 688 različitih kolokacija i 25 sinonima i antonima; kod grafičkog objašnjenja za sintagmu *ball screen*², možemo videti svu temeljnost pristupa autora. Nakon navođenja svih 688 fraza pod imenicom *ball*, autori su se opredelili da više desetina fraza koje počinju imenicom *ball* ponove kao zasebne termine u rečniku. Uzevši u obzir da se svaka fraza navodi onoliko puta koliko članova sadrži, čitalac će tokom rada sa rečnikom veoma često nailaziti na fraze poput *ball bounce*, koja se javlja pod imenicom *ball*, glagolom *bounce*, ali i kao samostalan termin *ball bounce*. Uz detaljniji uvid u metodologiju, još jedna korisna dopuna u narednim izdanjima ovog rečnika bila bi i specifikacija vrste reči za svaki dati termin.

Što se tiče prevoda, već na prvi pogled je očigledno da je izbor prevoda datih pojmova takav da će biti jasan ne samo sportskim i košarkaškim stručnjacima, već i široj čitalačkoj publici koja vlada nešto površnijim poznavanjem košarke i sporta uopšte. Time se dokazuje da za date engleske termine postoje ekvivalenti, u vidu reči ili sintagmi, u srpskom jeziku, te da je košarkaška terminologija srpskog jezika mnogo bogatija nego što se to na prvi pogled možda čini. Iako se javljaju i opšteprihvaćene pozajmljenice iz engleskog jezika, kao npr. kada se govori o nokaut fazi takmičenja (*knock-out phase of the competition*), pojmovi korišćeni u prevodenju su u većini slučajeva izvorno srpske reči, čime su autori, između ostalog, ukazali na činjenicu da srpski i engleski jezik, po pitanju košarkaške (sportske) terminologije, dele vokabularno bogatstvo koje predstavlja još jednu sponu između ova dva jezika i kultura.

Prema rečima Dejana Tomaševića, čija se recenzija nalazi na kraju ovog izdanja, ovo je prvi naučni pokušaj da se problem terminologije kojim se služi košarkaški svet približi svim učesnicima košarkaškog života i popuni ogromna praznina koju smo imali u sportskoj literaturi. Možda je pretenciozno, ali u ovom momentu se može reći da su autori, prof. dr Slobodan Simović i prof. dr Dalibor Kesić, objavljivanjem dvotomnog *Englesko-srpskog košarkaškog rječnika*, „odsvirali kraj utakmice“ engleske košarkaške terminologije i srpskih ekvivalenata, čime su vrlo prikladno i precizno označili košarkašku stvarnost na radost publike, u ovom slučaju kompletne košarkaške javnosti, gde svi osećaju benefite ove pobeđe. Jasno je da su prof. dr Slobodan Simović, veliki poznavalac košarkaške nauke, i prof. dr Dalibor Kesić, veliki poznavalac engleskog jezika i sportske terminologije, stvorili značajno delo koje je neprocenjivo obogatilo košarkašku literaturu.

Iako postoji prostor za unapređenje ovog dvotomnog rečnika, naročito u pogledu njegove organizacije i metodologije prilikom obrade građe, nema nikakve sumnje da bi neangažovanje na njegovoj daljoj popularizaciji bilo nepravedno, ne samo prema autorima dela, već i prema kompletnoj sportskoj i košarkaškoj javnosti i struci.

S obzirom na opširnost građe i ambicije autora da na jedan sveobuhvatan način pristupe izradi ovog rečnika, izdavanje ovog dela u elektronskoj formi, čime bi se značajno povećala njegova dostupnost široj publici, predstavljalo bi ogroman korak napred ka daljoj popularizaciji ove materije.

*Dr Ivana Markov Čikić, prof.³
Visoka sportska i zdravstvena škola
Beograd, Srbija*

*Mast. prof. jez. i knjiž. Katarina Ćirić
Visoka sportska i zdravstvena škola
Beograd, Srbija*

UDK: 796.323.2(038)=111=163.41(049.32)

² *Ball screen* – igra u napadu u kojoj jedan napadač postavlja blok na odbrambenog igrača koji čuva napadača sa loptom.

³ ✉ ivana.markov-cikic@vss.edu.rs